

Bovendien zal het hem zeker niet onwelkom zijn, dat bij een patiënt, die anders maandenlang op zijn spreekuur verschijnt met „vage” klachten, waartegen op een onbevredigende wijze — want onwetenschappelijk — allerlei middelen worden beproefd zonder dat dit tot het gewenste resultaat leidt, op tijd, dat is in een vroeg stadium der kwaal, de juiste diagnose een juiste behandeling mogelijk maakt.

Literatuur: ¹Gecit. naar (2). ²F. A. NASK, B. BENJAMIN en I. J. LEE (1953) *Brit. med. J.* I, 304.

M. M. HILFMAN

INGEZONDEN

HET AANDEEL VAN NEDERLAND IN DE VOORUITGANG DER GENEESKUNDIGE WETENSCHAP VAN 1900 TOT 1950. ERFELIJKHEIDSPATHOLOGIE

Men vestigt mijn aandacht op het feit, dat ik in mijn 50-jarig overzicht¹ het psychiatrisch-genealogische onderzoek in Nederland te stiefmoederlijk behandeld heb. Ik zou dat alleen willen toegeven, ten opzichte van het werk van collega HUTTER, die ik slechts kort op bl. 652 noemde. In het jaar 1925 verscheen zijn proefschrift over het constitutionele familiebeeld bij de schizofrenie. Van 1924 af heeft hij vele artikelen over deze en allerlei andere geestesziekten in verband met de erfelijke aanleg geschreven. Evenals KAHN vindt hij bij schizofrenie aanknopingspunten met constitutionele karakter-anomalieën bij lijders en bij familieleden en stelt hij een prae-psychotische persoonlijkheid vast, die met ziekte reageert op schokkende of tragische belevingen.

Overigens bedenke men wel, dat het in mijn artikel niet ging om een opsomming van al wat in Nederland werd gepubliceerd, maar alleen om het noemen van degenen door wier werk een origineel denkbeeld naar voren kwam of een juist inzicht werd verbreid.

Literatuur: 1953 *N.T.v.G.* 97, 650.

Arnhem, 24 Maart 1953

P. J. WAARDENBURG

DE TEGENWOORDIGE STAND VAN DE THERAPIE VAN CLAUDICATIO INTERMITTENS

Bij de door collega VINK¹ genoemde conservatieve behandelingsmethoden voor bovenstaande aandoening, is geen melding gemaakt van de *onderhuidse* inspuiting van *koolzuurgas*, zoals dit in de Franse badplaats Royat (bij Clermont-Ferrand) op grote schaal geschiedt door insufflatie van de voornamelijk CO₂ (naar men zegt ook „edelgassen”) bevattende brongassen.

Hierdoor wordt een onmiddellijke vaatverwijding veroorzaakt, niet slechts beperkt tot de vaatgebieden in de omgeving van de plaats van inspuiting, maar zich ook op grotere afstand daarvan manifesterend, hetgeen onder andere in het oogspiegelbeeld blijkt uit de verwijding van de arteria centralis retinae. Deze „réflexothérapie sympathique” wordt niet alleen bij claudicatio intermittens, maar ook bij spastische toestanden der bloedvaten en spieren (bij voorbeeld hoofdpijnen bij hypertensie, spierspasmi na apoplexie) met groot succes toegepast. Wie de druk bezochte polycliniek in deze badplaats heeft gezien, staat versteld over het enthousiasme der talrijke patiënten, die zich te voren ternauwernood konden voortbewegen en die reeds na enkele behandelingen in staat blijken grotere afstanden zonder veel moeite en krampen af te leggen.

Vooraf bij thrombangiitis obliterans, ook bij patiënten, bij wie reeds zonder resultaat sympathectomie of ganglionextirpatie werd gedaan, blijkt deze sinds jaren te Royat beoefende therapie een belangrijke aanwinst. Voor zover mij bekend, wordt deze, of een overeenkomstige behandelingsmethode, in Nederland niet toegepast, ook heeft zij geen algemene bekendheid. Toch komt het mij voor, aangezien het gunstige effect voornamelijk berust op de vaatverwijding veroorzaakt door het in de capillairen doordringende koolzuurgas, dat deze behandeling ook buiten Royat, met behulp van een koolzuurcilinder voorzien van een manometer, een slang en een daarop passende grote injectienaald, zou kunnen worden geïmproviseerd.

Ofschoon deze therapie, evenmin als de intraveneuze inspuiting van 5 pCt NaCl-oplossing, een blijvend succes waarborgt, meende ik goed te doen deze mijns inziens niet onbelangrijke aanvulling, onder de aandacht van belangstellenden te brengen.

Literatuur: ¹M VINK (1953) *N.T.v.G.* 97, 746.

Nijmegen, 26 Maart 1953

R. I. VAN GELDER